

Список використаної літератури:

1. Любашиц В.Я. Методология исследования государства и государственной власти (системно-структурный аспект) / В.Я. Любашиц // Северо-Кавказский юридический вестник. – № 2. – С. 3-24.
2. Михайлина Д. Держава і транснаціональні корпорації в умовах корпоративного глобалізму / Д. Михайлина // Україна: аспекти праці: Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2006. – № 7. – С. 46-50.
3. Дзевелюк М.В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави / М.В. Дзевелюк // Актуальні проблеми держави і права. – 2017. – № 65. – С. 60-67

ФЕДОРОВА ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА

Міжнародний гуманітарний університет,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права

МЕДІАЦІЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ

Захист судом порушених прав – ефективна і цивілізована форма захисту. Саме ця ідея покладена в основу авторитетних міжнародних документів у галузі прав людини та ст. 55 Конституції, де права і свободи людини та громадянина захищає суд. Всі інші правоохоронні органи працюють на правосуддя і їх діяльність щодо захисту прав людини отримує остаточну оцінку в суді з позицій права [1, с. 57].

Однією з вагомих процедур в контексті забезпечення права людини на справедливий суд є процедура присудової медіації, яка, в свою чергу, повинна стати одним з основних принципів зміни політики судової влади. Пункт 5 Директиви Європейського парламенту і Ради Європи № 2008/52 щодо створення правового простору свободи, безпеки та справедливості, повинен охоплювати доступ і до судових, і до позасудових методів вирішення спорів [2]. Процедура присудової медіації дає змогу вирішити самостійно конфлікт, забезпечуючи таке рішення силою судової влади.

Більш ніж двадцять років тому поняття «медіація» прийшло в Україну з практики демократичних розвинутих країн. Важливою особливістю сучасної медіації є те, що вона входить до пакету інших методів позасудового неформального врегулювання спорів, таких як арбітраж, примирення, міні-суди, експертна оцінка. І все ж медіація є найбільш яскравою і найпоширенішою альтернативою судам.

Медіація, за визначенням Н. Крестовської, є позасудовою структурованою процедурою врегулювання конфлікту шляхом переговорів його учасників за допомогою нейтрального посередника-медіатора [3]. Тобто, медіація є особливим видом посередництва, що передбачає

участь третьої сторони у вирішенні конфлікту, обов'язково нейтральної, яка зацікавлена лише в тому, щоб сторони вирішили свій спір з максимальною вигодою для себе, проте не надає жодної оцінки діям і рішенням сторін конфлікту [1, с. 68].

На думку О. В. Белінської «медіація» – це добровільний та конфіденційний спосіб вирішення конфліктної ситуації, де медіатор у процесі структурованої процедури допомагає учасникам конфлікту вступити у прямі перемовини з метою вироблення спільного рішення щодо проблеми (головними ознаками визначається добровільність, конфіденційність, наявність структурованої процедури проведення, часткове втручання третьої сторони (медіатора), що передбачає допомогу у налагодженні спілкування та сприяння проходженню справи) [4, с. 158-159].

Незважаючи на розмаїття точок зору щодо визначення посередництва, більшість юристів погоджується з тим, що вирішення проблем між сторонами, розв'язання конфлікту при медіації здійснюється на основі переговорів за участю нейтрального посередника [5, с. 11].

Занурюючись в історію розвитку руху за альтернативне вирішення спорів, слід вказати, що саме у 1976 році в Сполучених Штатах Америки під час проведення національної конференції імені Роско Паунда «Причини невдоволеності населення адмініструванням системи правосуддя в США», відомої як Паундська конференція, було розроблено документи, що становлять політичну платформу руху за медіацію [6, с. 155].

Важливим історичним документом була доповідь професора Ф. Сандера, який представив ідею «будинку правосуддя з багатьма дверима». У такому суді спеціальний службовець попередньо переглядав би позови, що надійшли до суду, і пропонував би сторонам обрати з безлічі варіантів такий метод вирішення спорів, який найповніше задовольняв би їхні потреби у конкретному спорі [7, с. 227–228].

Наступні 30 років ознаменувалися стрімким зростанням кількості медіацій, арбітражних процедур, міні судів, процедур експертної оцінки та інших схем позасудового вирішення спорів практично у всіх галузях права в США, в тому числі й у сфері публічних правовідносин.

З кінця ХХ ст. медіація та інші процедури позасудового вирішення спорів почали активно поширюватися в усьому світі. Країни прецедентного права, такі як Канада, Велика Британія, Австралія і Нова Зеландія, швидко підхопили цю суспільну і правову новачку і створили інститути позасудового вирішення спорів, подібні до тих, які існують у США.

На рівні Європейського Союзу подією стало ухвалення Європейської Комісією Директиви «Про деякі аспекти медіації у цивільних та комерційних справах» 2008 р.

Медіація або посередництво відіграють важливу роль серед альтернативних способів вирішення господарських спорів. Цей спосіб вирішення господарських спорів не називається в цивільному та госпо-

дарському законодавстві у числі способів розв'язання конфліктів, але все більше зацікавлює вчених та практичних працівників.

Механізм досудового врегулювання спору за участю судді був перейнятий з Каліфорнії (США). Ще у 1982 р. були прийняті практичні директиви щодо застосування цього механізму на тимчасовій основі, а у 1989 р. розпочалося повноцінне застосування процедури для врегулювання сімейних спорів[8].

Разом з тим, слід погодитись з І. Бутирською, що процедура врегулювання спору за участю судді дуже нагадує медіацію, однак не є нею, адже на сьогодні взагалі на законодавчому рівні не закріплений процесуальний статус, права та обов'язки медіатора, не розроблені організаційні та матеріально-технічні заходи щодо забезпечення діяльності медіаторів [9, с. 276]. Проект Закону України про медіацію ще в листопаді 2016 р. було прийнято Верховною Радою України у першому читанні, однак до сьогодні чинного закону про медіацію не має.

Загалом, слід відзначити, що питання можливості вирішення за допомогою медіації публічно-правових спорів, що виникають із господарських правовідносин, є дискусійним у правовій науці. Якщо одні вчені вважають, щоне виникає сумнівів щодо ефективності використання медіації при вирішенні публічно-правових спорів (зокрема, у сфері управління господарською діяльністю [10, с. 60], то на думку інших – застосування медіації до публічно-правових спорів, не є можливим, адже в таких випадках домінує не пошук компромісів, а встановлення законності в діях органів державної влади [11, с. 67].

Таким чином, переваги медіації (конфіденційність, швидкість вирішення спору, узгодження інтересів кожної зі сторін, економність тощо), у порівнянні із захистом прав суб'єктів господарювання в судовому порядку, повинні враховуватись при активному її впровадженні у сферу господарської юстиції. Позитивним проявом застосування медіації варто розглядати розвантаження судових органів.

Список використаної літератури:

1. Грень Н. М. Реалізація права людини на справедливий суд шляхом процедури присудової медіації: теоретико-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Наталія Михайлівна Грень ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2017. – 250 с.
2. Директива № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради Європи про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a95].
3. Крестовська Н. Медіація в Україні : нюанси законодавчого врегулювання / Н. Крестовська, Л. Романдзе, Т. Барабаш // Юридичний вісник України : все про закони – в одній газеті. – 2017. – 3-9 берез . – № 9. – С. 13. – Ре-

- жим доступу : <http://mediation.ua/wp-content/uploads/2017/03/stattya-Mediatsiya-v-Ukrayini-nyuansi-zakonodavchogo-vregulyuvannya.pdf>.
4. Белінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів / О. В. Белінська // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 1. – С. 158-172.
 5. Резнікова В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів / В. Резнікова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2012. – Вип. 90. – С. 10-15
 6. Крисюк Ю. П. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: історія впровадження в зарубіжних країнах і перспективи для України / Ю. П. Крисюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2016. – Вип. 38(2). – С. 154-157. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38%282%29_40
 7. Кисельова Т. Правове регулювання відносин із надання послуг медіації в зарубіжних країнах / Т. Кисельова // Право України. – 2011. – № 11-12. – С. 225-234.
 8. Левицький Є. Медіація vs Врегулювання господарського спору за участю судді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yur-gazeta.com/publications/practice/gospodarske-pravo/mediatsiya-vs-vregulyuvannya-gospodarskogo-sporu-za-uchastyu-suddi.html>
 9. Турман Н. Медіація в кримінальному процесі: шляхи удосконалення чинного законодавства / Н. Турман // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 3. – С. 276-280.
 10. Кузьміна М. Юридический конфликт: теория и практика разрешения / М. Кузьміна. – М.: Юрлитинформ, 2008. – С. 59-60.
 11. Ульянова Г. О. Актуальні питання запровадження медіації у сфері права інтелектуальної власності/ Г. О. Ульянова // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 3. – С. 66-68.

ВОЙТКОВА АЛІСА ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції

ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ У ФОРМУВАННІ СПЕЦИФІКИ МОРСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Географічне положення країни завжди мало вагомий вплив на розвиток права та держави. Історичний досвід створення, розвитку, а іноді й занепаду держави та права демонструє, що такий географічний чинник як вихід до моря є важливим стратегічним ресурсом, що по значимості, цілком ймовірно, перевищує всі інші чинники. На жаль, по при всі очевидні наявні переваги України пов'язані з географічними чинниками, питання її геополітичного розташування не отримали свого належного та глибокого геополітичного та юридичного висвітлення. Згадавши історію та звернувши увагу на те, які саме держави досягли